

Valitus vaalivirkailijan käytöksestä Kirkkiksen koulun äänestyspaikalla su 28.1.2024

khall 04.03.2024 § 57

720/00.00.00.01/2023

Päätös	Kaupunginhallitus päätti hyväksyä kaupunginhallituksen puheenjohtajan esityksen ja antaa vaalivirkailijana toimineelle Heimo Riutalle varoituksen epäasiallisesta käytöksestä. Kaupunginhallitus merkitsi myös kaupunginhallituksen puheenjohtajan selvityksen toimikunnan työstä ja näkemyksestä tiedoksi. Toimikunnan näkemys on tehdyn selvityksen perusteella, että vaalivirkailijana toiminut Heimo Riutta on käyttäytynyt epäasiallisesti 28.1.2024. Toimikunnan näkemys asiasta on yksimielinen. Kuntalain 69 §:n mukaan "Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla." Tähän perustuen kaupunginhallituksen puheenjohtaja esittää toimikunnan yksimielisestä ehdotuksesta varoituksen antamista epäasiallisesta käytöksestä johtuen. Keskustelun kuluessa jäsen Wafin esitti, että varoituksen sijasta Heimo Riutalle annetaan hallinnollisena ohjauksena huomautus. Esitys raukesi kannattamattomana. Heimo Riutta ei osallistunut asian käsittelyyn. Henri Saari oli läsnä asian käsittelyssä klo 17.19-18.04 asiaa selvittäneen toimikunnan jäsenen ominaisuudessa. Tämä asia tarkastettiin kokouksessa.
Esittelijä	kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus päättää hallintosäännön § 132 mukaan, että asian esittelijänä toimii kaupunginhallituksen puheenjohtaja Kirsi Lehtimäki ja hänen esityksensä toimii pohjaesityksenä. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja antaa kaupunginhallitukselle selvityksen toimikunnan työstä. Kaupunginhallitus käy keskustelun ja päättää mahdollisista jatkotoimenpiteistä.
Toimivalta	Kuntalaki 69 ja 85 §, Heinolan kaupungin hallintosäätö 5 luku 22 § ja 15 luku 132
Valmistelija	kaupunginjohtaja Jari Parkkonen puh. 0400 862 977, etunimi.sukunimi@heinola.fi

Valmistelu

Kaupunginhallitus asetti kokouksessaan 9.2.2024 § 29 toimikunnan, jonka tehtävänä on selvittää ko. luottamushenkilön epäiltyä epäasiallista käytöstä. Toimikuntaan nimettiin seuraavat jäsenet: Kirsi Lehtimäki, Sanna Karppinen, Henri Saari, Mika Mäentalo ja Mikko Rautkoski. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja toimii toimikunnan puheenjohtajana. Kaupunginlakimies Teppo Joentausta toimi kuulemisissa asiantuntijaroolissa.

Toimikunta on perehtynyt asiakirjoihin ja kuullut asianosaisia, joilla on erilaiset kokemukset tapahtuneesta.

Heimo Riutta kuvaa ilmaisuaan voimakkaaksi ja suorasanaiseksi argumentaatioksi.

Valituksen tekijä kuvaa Riutan ilmaisua huutamiseksi ja räyhäämiseksi.

Kyseessä on kahden aikaisemmin toisilleen tuntemattoman henkilön kohtaaminen. Tämän molemmat vahvistavat. Tästä syystä voimakas argumentaatio tai suorasanaisuus on tuntemattomalle henkilölle kohdistettuna tulkittavissa epäystävälliseksi tai nöyryyttäväksi puheeksi. Fyysisen väkivallan uhkaa ei missään vaiheessa ole ollut.

Vaalipäivänä Riutta toimi kaupungin luottamushenkilön tehtävässä. Kuten Kuntalain 69 § sanoo "Luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Tähän perustuen toimikunta pitää Riutan käytöstä epäasiallisena.

Heinolan kaupungin hallintosäännön § 132 mukaan toimitellaan erityisestä syystä päättää, että asia käsitellään puheenjohtajana selostuksen pohjalta ilman viranhaltijan esittelyä. Toimitellaan voi tällöin päättää, että puheenjohtajan esitys on käsittelyn pohjana eikä vaadi kannatusta.

Tiedoksianto

virallinen ote

valittaja
Heimo Riutta

khall 09.02.2024 § 29

Päätös

Kaupunginhallitus merkitsi saapuneen valituksen ja siihen annetun selvityksen tiedoksi.

Kaupunginhallitus merkitsi tiedoksi myös, että Heimo Riutta on ilmoittanut 9.2.2024 kaupunginhallitukselle ettei ole käytettävissä vaalivirkailijana 11.2.2024 vaalipäivänä.

Kaupunginhallitus päätti myös jatkotoimenpiteistä seuraavaa:

Kaupunginhallitus päätti perustaa toimikunnan, jonka tehtävänä on selvittää ko. luottamushenkilön epäiltyä epäasiallista käytöstä.

Toimikuntaan nimettiin seuraavat jäsenet: Kirsi Lehtimäki, Sanna Karppinen, Henri Saari, Mika Mäentalo, ja Mikko Rautkoski. Kaupunginhallituksen puheenjohtaja toimii toimikunnan puheenjohtajana.

Toimikunnan tulee saada selvitys valmiiksi 29.2.2024 mennessä. Kaupunginhallitus käsittelee asiaa kokouksessaan 4.3.2024.

Heimo Riutta ei osallistunut asian käsittelyyn ja poistui kokouksesta klo 16.05. Asiantuntijana asian käsittelyssä toimi kaupunginlakimies Teppo Joentausta klo 16.00-17.20. Hanna-Liisa Endén saapui kokoukseen klo 16.09.

Esittelijä	kaupunginjohtaja Parkkonen, Jari
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus 1. päättää merkitä tiedoksi saapuneen valituksen ja 2. siihen annetun selvityksen sekä 3. päättää mahdollisista jatkotoimenpiteistä.
Toimivalta	Heinolan kaupungin hallintosääntö 5 luku 22 §, Kuntalaki 85 §
Valmistelija	kaupunginlakimies, keskusvaalilautakunnan sihteerin Teppo Joentausta, puh. 044 469 4361, etunimi.sukunimi@heinola.fi
Valmistelu	Kuntalain pääperiaatteen mukaan luottamushenkilö pysyy toimessaan sen ajan, joksi hänet on valittu. Kuntalain 85 §:ssä säädetään kuitenkin virheellisestä menettelystä luottamustoimessa, ja tietyissä tilanteissa voidaan päättää luottamushenkilön pidättämisestä tai erottamisesta luottamustoimesta. Kuntalain 85 §:n 2 momentin mukaan, jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on toimessaan syyllistynyt virkarikokseen tai muuten menetellyt siinä velvollisuuksiensa vastaisesti, kunnanhallituksen on vaadittava asianomaiselta selitys sekä tarvittaessa ilmoitettava asiasta valtuustolle. Asiasta on viipymättä tehtävä rikosilmoitus, jos kysymyksessä on ilmeinen virkarikos. Kuntalain 69 §:n mukaan luottamushenkilön tulee edistää kunnan ja sen asukkaiden etua sekä toimia luottamustehtävässään arvokkaasti tehtävän edellyttämällä tavalla. Myös Heinolan kaupungin valtuuston hyväksymien pelisääntöjen mukaan luottamushenkilön tulee käyttäytyä asiallisesti ja toisia kunnioittaen. Pelisääntöjen mukaan valtuutettujen tulee käyttäytyä kaikissa julkisissa tilaisuuksissa

asiallisesti, arvokkaasti ja muita kunnioittaen. Valtuuston jäsenyys velvoittaa siis myös kokousten ulkopuolellakin.

Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajalle ja keskusvaalilautakunnan sihteerille välitettiin valitus Kirkkiksen koulun 6. luokan oppilaan huoltajiin ts. vaalikahtilan pitäjiin kohdistuneesta vaalivirkailijan uhkaavasta ja epäasiallisesta käyttäytymisestä Kirkkiksen koululla sunnuntaina 28.1.2024. Valituksessa on kuvailtu vaalivirkailijan toimintaa vaalipaikalla. Vaalikahtilan pitäjät olivat kokeneet tilanteen nöyryyttävänä ja pelänneet turvallisuutensa vuoksi. Valituksen mukaan heitä kohtaan oli käyttäydytty asiattomasti, heille oli huudettu ja tilanne oli heidän mukaansa tuntunut uhkaavalta.

Valitus vaalivirkailijan käytöksestä oli osoitettu keskusvaalilautakunnalle, mutta kuten yllä on tuotu esille, kuntalain 85 §:n mukaan selvitysvastuu kuuluu asiassa kaupunginhallitukselle. Keskusvaalilautakunta jää tietoiseksi asiasta, muttei varsinaisesti käsittele ko. asiaa, vaan luottamushenkilön menettelyn selvittäminen on kaupunginhallituksen vastuulla.

Kunnanhallituksella on velvollisuus vaatia selitystä ja tarvittaessa ilmoittaa asiasta valtuustolle, jos on syytä epäillä, että luottamushenkilö on muulla tavalla menetellyt luottamustoimessaan velvollisuuksiensa vastaisesti. Velvollisuuksien vastaisen menettelyn on liittyttävä luottamustehtävän hoitoon, mutta siitä ei kuitenkaan vaadita virkarikosepäilyä. Henkilön vakava, epäasiallinen, kunnan edun vastainen käyttäytyminen on tässä tapauksessa johtanut kunnanhallituksen selvitysvelvollisuuteen. Tämä voi käynnistää kuntalain 34 §:n mukaisen eroprosessin.

Vaalivirkailijalle on selvityspyynnöstä johtuen varattu kohtuullinen aika vastata selvityspyyntöön. Häneltä on pyydetty kirjallista selvitystä perjantaihin 9.2.2024 klo 14.00 mennessä. Kaupunginhallitus käsittelee asian ennen kaupunginhallituksen kokousta toimitetun selvityksen perusteella ja päättää mahdollisista muista jatkotoimenpiteistä tai ettei asia vaadi enempiä toimenpiteitä.

Tarvittaessa kunnanhallitus voi valmistella ja viedä asian valtuuston päätettäväksi. Jos selvityksenkin jälkeen on ilmeistä, että luottamushenkilön voidaan epäillä syyllistyneen virkarikokseen tai muuten menetelleen velvollisuuksiensa vastaisesti, ei kunnanhallitus voi jättää asiaa sillensä, ellei kysymys ole kokonaisuutena arvioiden vähäisestä teosta.

On hyvä huomata, että kuntalain 85.3 §:ssä on luottamushenkilölle säädetty mahdollisuus myös vetäytyä itse luottamustoimen hoitamisesta. Säännös korostaa luottamushenkilön omaa vastuuta asemastaan luottamushenkilönä. Luottamushenkilön tulisi aina ensisijaisesti itse harkita, voiko hän uskottavasti toimia luottamustehtävissään ja tarvittaessa vapaaehtoisesti vetäytyä toimistaan. Ilmoitus vetäytymisestä annetaan kunnanhallitukselle.

Esityslistan liitteenä valitus vaalivirkailijan käytöksestä.

Tiedoksianto

virallinen ote

sähköposti

valittaja
ko. luottamushenkilö
valtuusto
keskusvaalilautakunta